

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku W. Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 marca 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 11 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 grudnia 2015 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację wnioskodawcy W. Z. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 26 listopada 2012 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W., którym oddalono jego odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 16 listopada 2011 r., odmawiającej przyznania prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, po ustaleniu, że wnioskodawca nie legitymował się 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach i w związku z tym nie spełnił przesłanek określonych w art. 32 w związku z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm., dalej ustawa emerytalna).

W skardze kasacyjnej od tego wyroku, zaskarżając go w całości, pełnomocnik wnioskodawcy zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 184 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej w związku z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm., dalej rozporządzenie) poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że nazwa zakładu pracy decyduje o kwalifikacji zatrudnienia w szczególnych warunkach w określonej branży, oraz, że zatrudnienie w zakresie prac hydraulicznych obejmuje wyłącznie pracę w głębokich wykopach.

Pełnomocnik wskazał także na naruszenie przepisów postępowania - art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c. poprzez „sporządzenie uzasadnienia w sposób sprzeczny z powołanym przepisem i dokonanie niejednoznacznych ustaleń faktycznych z pominięciem zasadniczej części materiału dowodowego jak i brakiem uzasadnienia, brak analizy materiału dowodowego - w szczególności pominięcie dowodów z zeznań świadków przesłuchanych w sprawie, brak wyjaśnień podstaw prawnych wyroku”, wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono wystąpieniem istotnych zagadnień prawnych, a mianowicie: „1) Czy nazwa zakładu pracy i nazwa stanowiska pracy, czy też faktyczna działalność i zakres wykonywanych czynności decydują o zakwalifikowaniu pracy jako szczególnie uciążliwej w rozumieniu przepisów wykonawczych Rozporządzenia w związku z art. 32 Ustawy, 2) Czy roboty wodnokanalizacyjne, o których mowa w dziale V poz. 1 wykazu A załącznika do Rozporządzenia muszą być wykonywane w głębokich wykopach, czy też inne roboty wodnokanalizacyjne mające charakter pracy o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości spełniają kryteria art. 32 ustawy emerytalnej?, 3) Czy wykonywanie prac objętych dwiema pozycjami załącznika do rozporządzenia, kwalifikowane jako prace w szczególnych warunkach, przy zachowaniu kryterium wykonywania ich stale i w pełnym wymiarze czasu może być uznane za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach, kwalifikującą do uzyskania wcześniejszej emerytury?”.

Ponadto w ocenie pełnomocnika wnioskodawcy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Kwestie wskazywane jako zagadnienie wywołujące wątpliwości prawne – powołane powyżej *in extenso* - w istocie zmierzają do odmiennej niż uczyniły to Sądy orzekające w sprawie wykładni zastosowanych przepisów jak i oceny stanu faktycznego sprawy, zmierzając do odmiennego rozstrzygnięcia. Tymczasem powtarzając za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07 (OSNP 2009 nr 21-22, poz. 290), nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. W judykaturze przyjmuje się także, że w świetle przepisów wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia, wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo - branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach. Usystematyzowanie prac o znacznej szkodliwości i uciążliwości do oddzielnych działów oraz poszczególnych stanowisk w ramach gałęzi gospodarki nie jest przypadkowe, gdyż należy przyjąć, że konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest umiejscowione. Konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 20/09 i I UK 24/09; z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, a także z dnia 14 marca 2013 r., I UK 547/12; niepublikowane). Oznacza to, że przynależność pracodawcy do określonej gałęzi przemysłu ma znaczenie istotne i nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w tym akcie prawnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2011 r., III UK 174/10, niepublikowany).

Ponadto wobec wskazania we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jej oczywistej zasadności, należy przypomnieć za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2011 r., I PK 43/11 (niepublikowany), że jednocześnie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi, pomijając nawet, że potrzeba wykładni przepisów prawa nie została w skardze kasacyjnej uzasadniona. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.